2026/2231

2.10.2026

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2026/2231,

annettu 1 päivänä lokakuuta 2026,

Euroopan rauhanrahastosta rahoitettavasta avustustoimenpiteestä, jolla tuetaan Balkanin lääkintäjoukkoja

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 28 artiklan 1 kohdan ja 41 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Neuvoston päätöksellä (YUTP) 2021/509 ([1]) perustettiin Euroopan rauhanrahasto, jäljempänä ’rauhanrahasto’, jonka avulla jäsenvaltiot rahoittavat unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) alalla toteuttamia toimia rauhan säilyttämiseksi, konfliktien ehkäisemiseksi ja kansainvälisen turvallisuuden lujittamiseksi perussopimuksen 21 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti. Päätöksen (YUTP) 2021/509 1 artiklan 2 kohdan nojalla rauhanrahastoa käytetään rahoittamaan erityisesti avustustoimenpiteitä, kuten toimia, joilla lujitetaan kolmansien valtioiden sekä alueellisten ja kansainvälisten järjestöjen sotilaallisiin ja puolustusasioihin liittyviä valmiuksia.

(2) Balkanin lääkintäjoukot (BMTF) perustettiin alueellisena aloitteena, johon osallistuu kuusi Länsi-Balkanin maata eli Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Serbia ja Slovenia ja jonka tarkoituksena on tarjota nopeaa ja tehokasta apua katastrofin koettelemille valtioille tai alueille käyttäen osallistujavaltioiden olemassa olevia asevoimien lääkintävalmiuksia. Kukin osallistujavaltio toimii vuorollaan ”kehysvaltion” asemassa kahden vuoden ajan. Serbia toimii kyseisessä asemassa kesäkuusta 2024 kesäkuuhun 2026 ja Pohjois-Makedonia sitä seuraavalla kaudella. Vuoden 2021 jälkimmäisellä puoliskolla BMFT otti käyttöön uudet sisäiset säännöt, jotka mahdollistavat pidempiaikaisen joukkojen lähettämisen operaatioiden tueksi, myös osana yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) operaatioita Länsi-Balkanin ulkopuolella.

(3) Perustamalla avustustoimenpiteen BMTF:ään osallistuvien EU:n ulkopuolisten asevoimien lääkintäyksikköjen varustamiseksi tarvittavilla tarvikkeilla ja materiaaleilla unioni vahvistaisi osallistuvien Länsi-Balkanin valtioiden asevoimien lääkintävalmiuksia ja parantaisi monikansallista asevoimien lääkintäyksikköä, joka voisi mahdollisesti tukea EU:n YTPP-sotilasoperaatioita tai rauhanoperaatioiden sotilaallisia näkökohtia alueen ulkopuolella, sekä saavuttaisi Naton ja rauhankumppanuuden suorituskykytavoitteet.

(4) Avustustoimenpiteellä vahvistettaisiin myös Länsi-Balkanin kykyä vastata kriiseihin ja parantaa alueen häiriönsietokykyä, mikä viime kädessä edistää alueellista vakautta sekä mahdollistaa sen, että alueen maat voivat paremmin suojella väestöjään. Sillä voitaisiin edistää alueellista yhteistyötä ja koheesiota sekä hyviä naapuruussuhteita Länsi-Balkanilla.

(5) BMTF:n edustajat pyysivät 30 päivänä huhtikuuta 2026 unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäljempänä ’korkea edustaja’, osoitetulla kirjeellä, että unioni tukisi BMTF:ää keskeisten tarvikkeiden hankinnassa sen lääkintäyksikköjen valmiuksien vahvistamiseksi.

([1]) Neuvoston päätös (YUTP) 2021/509, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2021, Euroopan rauhanrahaston perustamisesta ja päätöksen (YUTP) 2015/528 kumoamisesta (EUVL L 102, 24.3.2021, s. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

(6) Rauhanrahastoa koskevien neuvoston päätelmien mukaisesti avustustoimenpiteellä annettaisiin BMTF:lle ja sen EU:n ulkopuolisille osallistujavaltioille mahdollisuus vastata kriiseihin riippumattomasti. Tuomalla yhteen viisi Länsi-Balkanin maata avustustoimenpiteellä edistettäisiin myös YUTP:n ja YTPP:n laajempia tavoitteita alueella, kuten alueellisen yhteistyön ja vuoropuhelun edistämistä.

(7) Avustustoimenpiteet on määrä toteuttaa ottaen huomioon päätöksessä (YUTP) 2021/509 vahvistetut periaatteet ja vaatimukset ja noudattaen erityisesti neuvoston yhteistä kantaa 2008/944/YUTP ([2]) sekä rauhanrahastosta rahoitettavien tulojen ja menojen täytäntöönpanosta annettujen sääntöjen mukaisesti.

(8) Neuvosto vahvistaa olevansa sitoutunut suojelemaan, edistämään ja toteuttamaan ihmisoikeuksia, perusvapauksia ja demokratian periaatteita sekä lujittamaan oikeusvaltiota ja hyvää hallintotapaa Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan, ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja kansainvälisen oikeuden, erityisesti ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden, mukaisesti,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Perustaminen, tavoitteet, soveltamisala ja kesto

1. Perustetaan Balkanin lääkintäjoukkoja (BMTF) ja sen EU:n ulkopuolisia osallistujavaltioita eli Albaniaa, Bosnia ja Hertsegovinaa, Montenegroa, Pohjois-Makedoniaa ja Serbiaa, jäljempänä ’tuensaajat’, hyödyttävä avustustoimenpide, joka rahoitetaan Euroopan rauhanrahastosta, jäljempänä ’avustustoimenpide’.

2. Avustustoimenpiteen tavoitteet ovat seuraavat:

a) vahvistaa unionin ja Länsi-Balkanin maiden välistä turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä muun muassa tehostamalla alueellista yhteistyötä;

b) edistää osaltaan BMTF:n ja sen EU:n ulkopuolisten osallistujavaltioiden turvallisuus- ja puolustusvalmiuksia ja lujittaa siten Länsi-Balkanin maiden yleistä turvallisuutta, häiriönsietokykyä ja vakautta ja suojella siviiliväestöä paremmin kriiseissä ja hätätilanteissa.

3. Edellä 2 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi avustustoimenpiteellä rahoitetaan seuraavan tyyppisiä tarvikkeita, joita ei ole suunniteltu tappavan voiman aikaansaamiseen:

a) viestintä- ja tietojärjestelmät;

b) sotilaskäyttöön tarkoitetut lääkintäajoneuvot;

c) kenttäsairaalatarvikkeet.

Avustustoimenpiteellä rahoitetaan myös niihin liittyviä tarvikkeita ja palveluja, mukaan lukien tarvittaessa tekninen ja huoltokoulutus.

4. Avustustoimenpiteen kesto on 42 kuukautta tämän päätöksen hyväksymispäivästä.

([2]) Neuvoston yhteinen kanta 2008/944/YUTP, vahvistettu 8 päivänä joulukuuta 2008, sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä (EUVL L 335, 13.12.2008, s. 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj).

2 artikla

Rahoitusjärjestelyt

1. Avustustoimenpiteeseen liittyviin menoihin tarkoitettu rahoitusohje on 10 000 000 euroa.

2. Kaikkia menoja hallinnoidaan päätöksen (YUTP) 2021/509 ja rauhanrahastosta rahoitettavien tulojen ja menojen täytäntöönpanosta annettujen sääntöjen mukaisesti.

3 artikla

Järjestelyt tuensaajien kanssa

1. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, jäljempänä 'korkea edustaja', tekee kunkin tuensaajan kanssa tarvittavat järjestelyt sen varmistamiseksi, että tuensaaja noudattaa tällä päätöksellä vahvistettuja vaatimuksia ja ehtoja edellytyksenä avustustoimenpiteen mukaisen tuen antamiselle.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin järjestelyihin on sisällyttävä määräyksiä, joilla kukin tuensaaja velvoitetaan varmistamaan, että

a) avustustoimenpiteestä tuetut BMTF:n yksiköt noudattavat asiaankuuluvaa kansainvälistä oikeutta, erityisesti ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta;

b) kaikkea avustustoimenpiteen puitteissa annettua omaisuutta käytetään asianmukaisesti ja tehokkaasti niihin tarkoituksiin, joita varten se on annettu;

c) kaikkea avustustoimenpiteen puitteissa annettua omaisuutta huolletaan riittävästi sen käyttökuntoisuuden ja operatiivisen käytettävyyden varmistamiseksi omaisuuden elinkaaren aikana;

d) avustustoimenpiteen puitteissa annettua omaisuutta ei menetetä eikä siirretä muille kuin kyseisissä järjestelyissä yksilöidyille henkilöille tai yhteisöille.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin järjestelyihin on sisällyttävä määräyksiä avustustoimenpiteen mukaisen tuen keskeyttämisestä ja lopettamisesta, jos tuensaajien todetaan rikkoneen 2 kohdassa säädettyjä velvoitteita.

4 artikla

Täytäntöönpano

1. Korkea edustaja on vastuussa tämän päätöksen täytäntöönpanon varmistamisesta päätöksen (YUTP) 2021/509 ja rauhanrahastosta rahoitettavien tulojen ja menojen täytäntöönpanosta annettujen sääntöjen mukaisesti, noudattaen rauhanrahastosta rahoitettavia avustustoimenpiteitä varten tarvittavien toimenpiteiden ja valvonnan arvioimista ja määrittämistä koskevaa yhdennettyä menetelmäkehystä.

2. ITF Enhancing Human Security -järjestö (ITF) ja avustustoimenpiteiden hallinnoija huolehtivat 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen toimien toteuttamisesta.

5 artikla

Seuranta, valvonta ja arviointi

1. Korkea edustaja seuraa, että tuensaajat noudattavat 3 artiklassa vahvistettuja velvoitteita. Kyseisen seurannan avulla saadaan tietoa 3 artiklassa vahvistettujen velvoitteiden rikkomisen asiayhteydestä ja riskeistä, ja se auttaa ehkäisemään tällaisia rikkomisia, mukaan lukien avustustoimenpiteestä tuettujen BMTF:n yksiköiden toteuttamat ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset.

2. Tarvikkeiden ja varusteiden toimituksenjälkeinen valvonta järjestetään seuraavasti:

a) toimituksen todentaminen, jossa loppukäyttäjänä toimivat joukot allekirjoittavat rauhanrahaston toimitustodistukset omistusoikeuden siirron yhteydessä;

b) inventaarioraportointi, jossa tuensaajat raportoivat vuosittain yksilöityjen tavaroiden inventaariosta, kunnes poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea (PTK) ei enää katso tällaista raportointia tarpeelliseksi;

c) tarkastuskäynnit, joiden yhteydessä tuensaajien on määrä antaa korkealle edustajalle ja rauhanrahaston tilintarkastajille pyynnöstä mahdollisuus päästä tekemään paikalla tarkastuksia ja rauhanrahaston tilintarkastuksia.

3. Korkea edustaja suorittaa avustustoimenpiteen päätyttyä loppuarvioinnin, jossa arvioidaan, onko avustustoimenpide edistänyt 1 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista.

6 artikla

Raportointi

Korkea edustaja antaa täytäntöönpanokaudella PTK:lle puolivuosittaiset selvitykset avustustoimenpiteen täytäntöönpanosta päätöksen (YUTP) 2021/509 63 artiklan mukaisesti. Avustustoimenpiteiden hallinnoijan on ilmoitettava säännöllisesti päätöksellä (YUTP) 2021/509 perustetulle rahastokomitealle tulojen ja menojen täytäntöönpanosta kyseisen päätöksen 38 artiklan mukaisesti, myös toimittamalla tiedot osallistuvista toimittajista ja alihankkijoista.

7 artikla

Keskeyttäminen ja lopettaminen

1. PTK voi päättää keskeyttää avustustoimenpiteen täytäntöönpanon kokonaan tai osittain päätöksen (YUTP) 2021/509 64 artiklan mukaisesti.

2. PTK voi suosittaa, että neuvosto lopettaa avustustoimenpiteen.

8 artikla

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Luxemburgissa 1 päivänä lokakuuta 2026.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. O'CALLAGHAN